

Ochrona środowiska przyrodniczego Polski

Scenariusz lekcji geografii dla klasy VII szkoły podstawowej

Foto – Dreamstime

Maria Słobodzian

magister geografii UAM Poznań, nauczycielka

Hasło programowe: środowisko przyrodnicze Polski

Zakres treści: Formy ochrony przyrody w Polsce

Cel ogólny: Poznanie prawnie ustanowionych form ochrony przyrody w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem parków narodowych

Cele szczegółowe:

Wiadomości

Uczeń zna:

- formy ochrony przyrody w Polsce i ich przykłady,
- terminy: park narodowy, rezerwat przyrody, pomnik przyrody, park krajobrazowy, siedlisko, ostoja, ekosystem.

Uczeń wyjaśnia:

- różnicę pomiędzy rezerwatem ścisłym a rezerwatem częściowym.

Umiejętności:

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie Polski parki narodowe,
- podać przykłady form ochrony przyrody w pobliżu miejsca zamieszkania,
- wymienić przykłady przedstawicieli flory i fauny Polski objętych ochroną gatunkową,
- scharakteryzować wybrane parki narodowe w Polsce.

Postawy: Kształtowanie umiejętności poczucia odpowiedzialności za ochronę środowiska przyrodniczego oraz myślenia przyczynowo-skutkowego. Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej, ich przetwarzania i prezentacji.

Czas pracy: 1 (lub 2 jednostki lekcyjne w zależności od liczności klasy) + samodzielna praca uczniów

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa

Metody: kartoteka geograficzna, burza mózgów, obserwacja pośrednia, praca z materiałem źródłowym, ćwiczenie interaktywne

Środki dydaktyczne: mapa fizyczna Polski (lub obszary chronione w Polsce), podręcznik, dwa zestawy losów z nazwami parków narodowych, arkusze kartoteki geograficznej, tablica interaktywna.

Wskazówki dla nauczyciela:

Tydzień przed planowaną lekcją należy przydzielić uczniom poprzez losowanie nazwę parku narodowego (nazwy mogą się powtórzyć, ze względu na różną liczebność klasy) oraz rozdać każdemu uczniowi szablon kartoteki geograficznej (załącznik 1). Zadaniem uczniów jest uzupełnienie kartoteki w taki sposób, aby zawierała:

- a) nazwę parku narodowego,
- b) rysunek (lub szkic) charakterystycznego elementu przyrody ożywionej lub nieożywionej, umieszczony w prostokątnej ramce,
- c) logo parku narodowego w umieszczonym okręgu,
- d) walory turystyczne,
- e) dane identyfikacyjne ucznia i bibliografię.

Każdy uczeń powinien przygotować się do prezentacji na forum klasy przygotowanego przez siebie materiału. Prezentacja nie powinna przekraczać 3 minut, aby jak największej liczności klasy na realizację tematu możemy przeznaczyć 2 jednostki lekcyjne).

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca:

1. Czynności organizacyjne.

2. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematyką zajęć i prosi uczniów o podanie skojarzeń związanych z terminem ekosystem.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie uzupełniają schemat „formy ochrony przyrody” narysowany przez nauczyciela na tablicy oraz podają po jednym przykładzie formy ochrony (załącznik 2).
2. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: Czym różni się rezerwat ścisły od rezerwatu częściowego?
3. Nauczyciel losuje numerkę z nazwą parku narodowego, wyznaczając w ten sposób ucznia do prezentacji opracowanej przez siebie kartoteki geograficznej.
4. Wylosowani uczniowie wskazują na mapie Polski opracowany park narodowy, a następnie krótko go charakteryzują.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: Jakie parki narodowe znajdują się w województwie, w którym mieszkamy?
2. Uczniowie rozpoznają parki narodowe na podstawie fotografii wyświetlonych przez nauczyciela (ćwiczenie interaktywne przygotowane w darmowej aplikacji LearningApps.org)
Link: <https://learningapps.org/watch?v=p7bg39d9520>
3. Nauczyciel dziękuje uczniom za zaangażowanie podczas zajęć, zbiera prace wszystkich uczniów do oceny.

Zadanie domowe

Korzystając z dostępnych Ci źródeł informacji geograficznej, podaj nazwy form ochrony przyrody występujące w Twojej najbliższej okolicy (np. dzielnicy, gminie) oraz województwie, w którym mieszkasz.

Załącznik 1. Szablon kartoteki geograficznej

Położenie geograficzne:

Walory turystyczne:

Imię i nazwisko, klasa:

Bibliografia:

PARK NARODOWY GÓR STOŁOWYCH

Położenie geograficzne:
Sudety Średnie
voj. dolnośląskie

Walory turystyczne:

Cechą wyróżniającą Góry Stołowe są rozległe piaszczyste urwiska oraz płaskie stożki. Nazwa gór pochodzi od piętrowej budowy geologicznej. Najwyższym szczytem G. Stołowych jest **Szczodolniew Wielki (919 m n.p.m.)**. W pełnej kresce na tym obszarze istniało morze, do którego spływały rzeki, wypełniając zbiornik, stąd trzy warstwy **piaskowca** poprzedzielanego marglami. Piaskowce zalegają prawie poziomo, jednak mają pionowe spęknięcia (**piaskowce ciosowe**). W terenie G. Stołowe wraz z całymi Sudetami zostały wydźgnięte. Następnie rozpoczął się okres erozji piaskowców.

Skalne labirynty oraz liane **ostaniec** o fantazyjnych kształtach, np. **Kłosa Stępla, Krokwa, Kuchnia, Mamut, Sfinks** są efektem nierównomiernej odporności piaskowców na **wietlenie mechaniczne**. Tunelki odnawiają najpiękniejszą rezerwat **Błędną Skalę** oraz **Szczodolniew Wielki**. Około 90% parku porastają lasy, w których powszechnie występują jelenie, sarny, kuny, dzik i Fasie. Z ptaków zaobserwować można np. króliczka, czerkuchę.

Imię i nazwisko, klasa: *M.*

Bibliografia: *Wojtek T. Parki narodowe Hyd. Buchman*

Załącznik 2. Schemat „formy ochrony przyrody”

Przykład kartoteki geograficznej